

**DE TUCHTRAAD VOOR ADVOCATEN
VAN DE BALIES VAN HET RECHTSGEBIED
VAN HET HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL**

TWEEDE KAMER

Openbare zitting van 28 juni 2022

EINDBESLISSING

Inzake TO330

De heer X, advocaat.

Bijgestaan door Mr Y, advocaat.

Dossier overgemaakt door:

de Stafhouder van de Nederlandse Orde van Advocaten Brussel

En op vordering van:

de Voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van de Nederlandstalige ordes van het rechtsgebied Brussel.

1. DE PROCEDURE

1.1 Overzicht

Op 15 maart 2021 opende de Stafhouder, ambtshalve en op klacht, een tuchtonderzoek lastens Mr. X. De feiten werden omschreven als volgt:

- De feiten vermeld in de brief van de heer procureur-generaal bij het Hof van beroep te Brussel van 12 februari 2021, met name het afsluiten van een minnelijke schikking met Mr. X met betrekking tot sociaalrechtelijke misdrijven, waarbij uit het strafdossier zou kunnen blijken dat Mr. X handeldrijft of minstens dat er vermenging bestaat tussen zijn werkzaamheden als advocaat en ondernemer.

- De volgende feiten, die reeds eerder werden vastgesteld:

1. Het optreden, al dan niet via de bvba A, als zaakvoerder of bedrijfsleider van diverse commerciële vennootschappen, waaronder bvba B, bvba C, bvba D, bvba E, bvba F, en dit zonder voorafgaande melding aan de stafhouder;

2. Het oprichten van een commerciële vennootschap, de bvba G, op 27 december 2007 en het omvormen van deze vennootschap in een advocatenvennootschap, de bv X Advocatenkantoor, op 1 juli 2011, dit alles zonder voorafgaande melding aan de stafhouder;
3. Het (laten) besturen van de bv X Advocatenkantoor door de bvba A, alhoewel deze laatste geen advocatenvennootschap is;
4. Het drijven van handel en nijverheid, al dan niet onder het mom van commerciële vennootschappen, zoals blijkt uit een vonnis van de 17de kamer van de Ondernemingsrechtbank Antwerpen, van [...] 2020, waarvan kopie als bijlage, waarin wordt gesteld: *“De heer X betwist niet dat hij een onderneming is. Hij betwist evenmin dat de handelingen waarvoor hij door H wordt aangesproken niet kennelijk vreemd zijn aan zijn onderneming”*, hetgeen de rechtbank doet besluiten *“aldus ziet het er prima facie naar uit dat de heer X, naast zijn activiteiten als advocaat, aanzienlijke commerciële activiteiten ontwikkelt”*;
5. Het drijven van handel en nijverheid, al dan niet onder het mom van commerciële vennootschappen, zoals blijkt uit een arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van beroep te Brussel van [...] 2020, waarin wordt gesteld dat *“de in verdenking gestelde zich identificeert met alle in verdenking gestelde vennootschappen, zijnde de buitenlandse onderneming I, de onderneming D bv, de buitenlandse onderneming J, de buitenlandse vennootschap K en de buitenlandse onderneming L”*;
6. Het plegen van misdrijven, zijnde sociale en arbeidsrechtelijke inbreuken, die kunnen worden omschreven als koppelbazerij;
7. Het misleiden van opeenvolgende stafhouders door, na interpellatie over het zaakvoerderschap van bepaalde vennootschappen, regularisatie in het vooruitzicht te stellen en hierbij belangrijke informatie aangaande op dat ogenblik door de balie niet gekende vennootschappen, waaronder de buitenlandse vennootschappen sub 5, te verzwijgen.

Het tuchtonderzoek werd gevoerd door mr. Z, advocaat aan de balie te Brussel.

Mr. X werd gehoord op 29 april 2021 en op 24 november 2021.

Bij brief van 11 januari 2022 verzond Stafhouder De Moor de zaak naar de tuchtraad bij toepassing van art. 458, § 2 Ger.W..

Bij aangetekende brief van 24 januari 2022 werd mr. X door de Voorzitter van de Tuchtraad opgeroepen om te verschijnen voor de Tuchtraad op 15 maart 2022 om 14:00. In de aangetekende brief werden de volgende mogelijke feiten weerhouden:

1. *Het optreden, al dan niet via de bvba A, als zaakvoerder of bedrijfsleider van diverse commerciële vennootschappen, waaronder bvba B, bvba C, bvba D, bvba E, bvba F, en dit zonder voorafgaande melding aan de stafhouder;*
2. *Het oprichten van een commerciële vennootschap, de bvba G, op 27 december 2007 en het omvormen van deze vennootschap in een advocatenvennootschap, de bv X Advocatenkantoor, op 1 juli 2011, dit alles zonder voorafgaande melding aan de stafhouder;*
3. *Het (laten) besturen van de bv X Advocatenkantoor door de bvba A, alhoewel deze laatste geen advocatenvennootschap is;*

4. *Het drijven van handel en nijverheid, al dan niet onder het mom van commerciële vennootschappen, zoals blijkt uit een vonnis van de 17de kamer van de Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 21 augustus 2020, waarvan kopie als bijlage, waarin wordt gesteld : “De heer X betwist niet dat hij een onderneming is. Hij betwist evenmin dat de handelingen waarvoor hij door H wordt aangesproken niet kennelijk vreemd zijn aan zijn onderneming”, hetgeen de rechtbank doet besluiten “aldus ziet het er prima facie naar uit dat de heer X, naast zijn activiteiten als advocaat, aanzienlijke commerciële activiteiten ontwikkelt”;*
5. *(Niet aangetoond);*
6. *Het plegen van misdrijven, zijnde sociale en arbeidsrechtelijke inbreuken, die kunnen worden omschreven als koppelbazerij;*
7. *Het misleiden van opeenvolgende stafhouders door, na interpellatie over het zaakvoerderschap van bepaalde vennootschappen, regularisatie in het vooruitzicht te stellen (...).*

Op de zitting van 15 maart 20200 werd de behandeling van de zaak uitgesteld naar de zitting van 31 mei 2022 om 14:00.

Op de zitting van 31 mei 2022 was Mr. X in persoon aanwezig, en werd hij bijgestaan door zijn raadsman Mr. Y, die op 19 mei 2022 een conclusie met stukken had meegedeeld.

Mr. Z deed verslag en mr. X werd gehoord in zijn verdediging.

De tuchtraad heeft vervolgens de zaak in beraad genomen en heeft beraadslaagd met gesloten deuren.

De procedure werd overeenkomstig art. 457bis Ger.W. in het Nederlands gevoerd.

1.2 De tenlasteleggingen

Luidens de oproepingsbrief van 24 januari 2022 van de Tuchtraad worden mr. X de volgende inbreuken ten laste gelegd:

- het drijven van handel en nijverheid (art. 437, eerste lid, 3° Ger.W.);
- de vermenging van zakelijke belangen met de activiteit als advocaat, hetgeen een aantasting van de onafhankelijkheid voor gevolg kan hebben en kan leiden tot belangenconflicten (art. 1, 2, 3, 4, en 5 § 1 Codex Deontologie);
- het niet melden van bestuursmandaten en nevenactiviteiten (art. 11bis, vroeger art. 15 van de Codex Deontologie);
- de principes van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid (art. 1 Codex Deontologie).

2. **BEOORDELING**

2.1 **Overzicht**

1. **Het optreden, al dan niet via de BVBA A, als zaakvoerder of bedrijfsleider van diverse commerciële vennootschappen, waaronder BVBA B, BVBA C, BVBA D, BVBA E, BVBA F, en dit zonder voorafgaande melding aan de stafhouder.**

A. De bvba A

Op 4 juni 2003 richtte Mr X met zijn echtgenote de BVBA A op. Zijn echtgenote, mevrouw XX, werd voor onbepaalde termijn als enige gewone zaakvoerder benoemd. Uit het verslag van bevindingen blijkt dat Mr X sinds 1 september 2003 zelf als zaakvoerder voor de BVBA A werd aangesteld (verslag van bevindingen, p. 3). Ter zitting verklaarde Mr. X dat zijn echtgenote het zaakvoerderschap niet verder kon waarnemen, gezien zij daarbuiten geen andere activiteiten had, en aldus sociale zekerheid als bediende zou moeten betalen.

Pas per brief van 18 december 2003 vraagt Mr. X aan de Stafhouder akte te willen verlenen van het feit dat hij “voor enkele maanden” een mandaat als zaakvoerder in de BVBA A zou opnemen. Daaraan voegt hij toe: “*Uiteraard geschiedt dit volgens de deontologische regels en zal ik geen handelingen verrichten van dagelijks bestuur*”. Mr. X was zich dus goed bewust van de geldende regels. Op 24 februari 2004 bevestigt de Stafhouder dat Mr. X aan zijn informatieplicht heeft voldaan.

Het mandaat van Mr. X in de BVBA A bleek echter niet tijdelijk: hij heeft het zaakvoerderschap vele jaren bekleed tot het faillissement van de BVBA A op 1 juni 2021.

Het mandaat van Mr. X bleek evenmin handelingen van dagelijks bestuur uit te sluiten: de BVBA A aanvaardde bestuursopdrachten in verschillende vennootschappen waarin Mr. X aandelen had, en hij vertegenwoordigde de BVBA A op de raden van bestuur.

Mr. X heeft de Stafhouder hier nooit over ingelicht.

B. De andere vennootschappen

Via de BVBA A oefende Mr. X mandaten uit in diverse vennootschappen, mandaten die hij nooit heeft gemeld: het gaat om de vennootschappen BVBA B, BVBA C, BVBA M, BVBA D, BVBA E en BVBA F.

Ook van deze mandaten heeft Mr. X de Stafhouder niet op de hoogte gesteld.

Uit het tuchtdossier en het verhoor van Mr. X blijkt een nauwe betrokkenheid bij het operationeel management, soms alleen, soms samen met anderen. Ook hier ging het om bestuursopdrachten van talrijke jaren. Verschillende stafhouders hebben hem hierover aangesproken, en Mr. X beloofde steeds de situatie te regulariseren, maar liet dit na (mogelijk gezien de slechte financiële en administratieve toestand waarin deze vennootschappen zich bevonden, zodat het moeilijk was kandidaten te vinden die interesse in een bestuursopdracht hadden).

C. Verweer van Mr. X

In conclusies voert Mr. X aan dat de bedoeling was dat hij zou optreden als niet-uitvoerende bestuurder in de vennootschappen, maar dat hij door omstandigheden vanaf 2009-2010 meer taken op zich diende te nemen (conclusie Mr. X, p. 6). Die omstandigheden waren meestal het wegvallen van vennoten in de bedrijven.

Deze uitleg klopt niet helemaal: in de BVBA A was Mr. X al in 2003 zaakvoerder geworden wat het dagelijks bestuur omvat.

Daarbij is deze uitleg ook niet relevant: ongeacht de bedoeling waarmee hij de bestuursopdrachten initieel opnam, had Mr. X deze bestuursopdrachten moeten melden aan de Stafhouder, wat niet is gebeurd. Mr. X was zich nochtans duidelijk bewust van de toepasselijke regels, getuige zijn brief aan de Stafhouder van 18 december 2003.

2. Het oprichten van een commerciële vennootschap, de BVBA G, op 27 december 2007 en het omvormen van deze vennootschap in een advocatenvennootschap, de bv X Advocatenkantoor, op 1 juli 2011, dit alles zonder voorafgaande melding aan de Stafhouder.

A. De oprichting van de BVBA X Advocatenkantoor.

Op 27 december 2007 richtten Mr. X en zijn toenmalige echtgenote de BVBA G op. De vennootschap had als doel allerhande metaal-, electriciteits-, en aannemingswerken. De BVBA A, vertegenwoordigd door Mr. X, werd aangesteld als statutair zaakvoerder van deze vennootschap.

Op 1 juli 2011 werd de vennootschap gewijzigd in de BV X Advocatenkantoor, en werd het doel gewijzigd naar de uitoefening van het beroep van advocaat. Dit werd niet gemeld aan de Stafhouder.

B. Verweer van Mr. X

Mr. X erkent in conclusies dat hij de omvorming van de vennootschap naar de BV X Advocatenkantoor had moeten melden, maar het vergeten is (conclusie Mr. X, p. 7).

3. Het (laten) besturen van de BV X Advocatenkantoor door de BVBA A, alhoewel deze laatste geen advocatenvennootschap is.

A. Het zaakvoerderschap van de BV X Advocatenkantoor

De BVBA A bleef zaakvoerder van de herdoopte BV X Advocatenkantoor, en dit van 2011 tot minstens einde 2021, alhoewel A geen advocatenvennootschap is.

B. Verweer van Mr. X

Mr. X voert in conclusies aan dat de BVBA A de managementvennootschap van Mr X was, en als dusdanig was aangemeld bij de Stafhouder (conclusie Mr. X, p. 7).

Het maatschappelijk doel (statutair voorwerp) van de BVBA A is echter geenszins dat van een advocatenvennootschap, en de BVBA A kon bijgevolg geen zaakvoerder van de BV X Advocatenkantoor zijn.

4. Het drijven van handel en nijverheid, al dan niet onder het mom van commerciële vennootschappen, zoals blijkt uit een vonnis van de 17de kamer van de Ondernemingsrechtbank Antwerpen, van [...] 2020, waarvan kopie als bijlage, waarin wordt gesteld: ***“De heer X betwist niet dat hij een onderneming is. Hij betwist evenmin dat de handelingen waarvoor hij door H wordt aangesproken niet kennelijk vreemd zijn aan zijn onderneming”***, hetgeen de rechtbank doet besluiten ***“aldus ziet het er prima facie naar uit dat de heer X, naast zijn activiteiten als advocaat, aanzienlijke commerciële activiteiten ontwikkelt”***.

A. De zakelijke activiteiten van Mr. X

Uit het tuchtdossier blijkt dat Mr. X gedurende een hele periode nevenactiviteiten ontwikkelde, die als *“handel en nijverheid”* kunnen worden omschreven, door middel van de bestuursopdrachten die hij waarnam via de BVBA A, naast zijn activiteiten als advocaat: zo was hij gedurende zeven jaar één à anderhalve dag bezig met het management van de BV E, een bedrijf dat GPS tracking systemen produceerde. Hij nam er ook deel aan “wekelijkse” bestuursvergaderingen (wat wel erg frequent was, indien de bedoeling was dat hij enkel een niet-uitvoerende rol zou spelen). Bij M, een industrieel lasbedrijf dat beroep deed op onderaannemers uit het vroegere Oost-Europa, nam hij sinds 2011 zelfs alleen de leiding waar.

B. Nalatigheden in de bedrijfsvoering

De onderzoeker stelt vast dat Mr. X uitermate nalatig is geweest in de administratie en het financieel en boekhoudkundig beleid. Dit blijkt inderdaad uit de feiten:

Zo werd in geen van de vennootschappen de jaarrekening tijdig opgesteld en neergelegd bij de Nationale Bank van België. Dit is een ernstige nalatigheid, vermits het niet-tijdig neerleggen van de jaarrekening strafrechtelijk gesanctioneerd is, en tevens een persoonlijke aansprakelijkheid van de zaakvoerder in het leven roept.

Ook zijn de meeste vennootschappen ondertussen gerechtelijk ontbonden of failliet verklaard:

- A werd failliet verklaard op 1 juni 2021, terwijl Mr. X nochtans tijdens het tuchtverhoor 1 maand eerder aangaf dat de schulden in deze vennootschap beperkt waren en dat ze normaal nog in de loop van het jaar weggewerkt zouden worden.
- E werd in 2019 gerechtelijk ontbonden omdat sinds 2017 geen jaarrekeningen meer waren neergelegd.
- Ook B werd gerechtelijk ontbonden in 2019 wegens het niet neerleggen van de jaarrekeningen. Deze beslissing werd hervormd in beroep, maar Mr. X heeft nog steeds niet het nodige gedaan om de intrekking van de gerechtelijke ontbinding te publiceren. Bovendien werd er sedert 2019 wederom geen jaarrekening meer neergelegd.
- Ook in M werden geen jaarrekeningen meer neergelegd sedert 2016. Deze vennootschap werd failliet verklaard in 2019.
- De jaarrekeningen voor D voor boekjaar 2018 en 2019, werden pas neergelegd in 2021. De jaarrekening voor boekjaar 2021 werd nog steeds niet neergelegd. D is, naast X Advocatenkantoor, de enige vennootschap die nog niet ontbonden of failliet verklaard werd.
- Voor F werd slechts éénmaal een jaarrekening neergelegd en wel voor het boekjaar 2014. De vennootschap werd in 2018 failliet verklaard.

- Tenslotte werden de jaarrekeningen voor boekjaren 2017, 2018, 2019 en 2020 van X Advocatenkantoor slechts neergelegd in 2021.

Bij elk van de vennootschappen die failliet of gerechtelijke ontbonden verklaard werden blijkt er bovendien een ontoereikend actief te zijn, zodat er telkens weer de schuldeisers financiële verliezen lijden.

C. Vermenging zakelijke belangen en activiteit als advocaat

In haar verslag vermeldt de onderzoeker-verslaggever een aantal voorbeelden waar Mr. X zijn zakelijke belangen (als aandeelhouder en zaakvoerder) in de diverse vennootschappen zou vermengen met zijn activiteit als advocaat. De Tuchtraad oordeelt hierover als volgt:

- De vennootschap A is zaakvoerder in diverse vennootschappen van Mr. X, en is zelfs zaakvoerder van X Advocatenkantoor. Bovendien werkt zijn echtgenote blijkbaar ook voor deze vennootschap en doet zij haar boekhoudactiviteit via die vennootschap.

Buiten de deontologische problemen vermeld onder de punten 1 en 3 hierboven, lijkt dit op zich geen deontologische inbreuk.

- In de procedure bij het Hof van Beroep van Mons inzake het beroep tegen de gerechtelijke ontbinding van B, was het Mr. X zelf die (ter vervanging van zijn vennoot Mr. N) pleitte voor B, waarin Mr. X aandeelhouder en zaakvoerder (via A) is.

Deontologisch lijkt dit inderdaad problematisch:

Art. 11^{quater} van de Codex Deontologie bepaalt:

“Behalve in de gevallen die toegelaten zijn volgens deze Codex of in de gevallen die de stafhouder uitdrukkelijk en schriftelijk toestaat, en in ieder geval onverminderd artikel 11 van deze Codex, mag de advocaat niet als advocaat in rechte optreden in geschillen met betrekking tot zijn andere activiteiten.”

Art. 16 van de Codex Deontologie bepaalt:

“De advocaat mag een rechtspersoon, die niet zijn professionele vennootschap of patrimoniumvennootschap is, waarvoor hij een mandaat uitoefent, voor de rechtbanken of scheidsgerechten vertegenwoordigen. Dat mag hij niet wanneer hij persoonlijk in de zaak betrokken is of kan zijn en/of de eerbaarheid of de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur in gevaar dreigt te komen.”

Nu had Mr. X wel degelijk een persoonlijke betrokkenheid: deze vennootschap was gerechtelijk ontbonden wegens het niet neerleggen van jaarrekeningen, en de neerlegging van jaarrekeningen was de verantwoordelijkheid van Mr. X als zaakvoerder via de BVBA A.

- Mr. X bezorgde aan de onderzoeker diverse facturen van X advocatenkantoor aan M en M Constructies, inzake diverse dossiers en advocatendiensten geleverd aan deze vennootschappen, zoals bv. voor de samenstelling van een

dossier voor de kamer van handelsonderzoeken, voor het opstellen van een fiscaal bezwaarschrift, voor een consultatie inzake WCO, enz.

In de mate dat de tussenkomsten van Mr. X als advocaat noodzakelijk waren door zijn nalatigheid in de bedrijfsvoering, is er inderdaad een vermenging van zakelijke belangen met zijn activiteit als advocaat. Het onderwerp van de dossiers (bv. kamer van handelsonderzoeken, WCO,...) doet dit vermoeden, maar het ontbreken van details van de tussenkomsten laat niet toe op basis van het tuchtdossier tot een op bewijzen gesteunde conclusie te komen. De Tuchtraad zal hier dus geen rekening mee houden.

- Mr. X trad, in zijn hoedanigheid van advocaat, op als RSZ-mandataris van I, die een onderaannemer van M en D blijkt te zijn, waarvan hijzelf aandeelhouder, zaakvoerder en bedrijfsleider (via A) was.

Ook voor dit optreden ontbreken de details om op basis van het tuchtdossier te oordelen of een deontologische inbreuk is begaan. De Tuchtraad zal hier dus geen rekening mee houden.

D. Verweer van Mr. X

Mr. X herhaalt dat hij aanvankelijk niet de bedoeling had om het dagelijks bestuur waar te nemen, maar door omstandigheden toch geëvolueerd is naar een actievere tussenkomst in het dagelijks bestuur.

Zelfs indien dit zo is gebeurd, is het geen rechtvaardiging voor de ernstige nalatigheden in de bedrijfsvoering, zoals het niet neerleggen van jaarrekeningen, noch voor de vermenging van zakelijke aangelegenheden met de activiteit als advocaat, zoals het optreden voor de B.

Wat betreft het gevaar van vermenging van belangen, argumenteert Mr X in conclusies dat dit gevaar theoretisch en praktisch zou kunnen bestaan, doch dat geen enkel feit aantoont dat hij ooit in het kader van een belangenconflict heeft gehandeld. Hij zou nooit in rechte zijn opgetreden voor de vennootschappen waarin hij bestuurder was (conclusie Mr X, p. 10).

Zoals hoger aangegeven, is dit niet correct: uit het dossier blijkt dat Mr X in rechte is opgetreden voor de BVBA B. Het arrest van 25 november 2019 van het hof van Beroep te Mons vermeldt hem als advocaat die verschenen is voor de BVBA B, zij het als vervanger van zijn confrater Mr. N.

5. (Niet aangetoond).

6. Het plegen van misdrijven, zijnde sociale en arbeidsrechtelijke inbreuken, die kunnen worden omschreven als koppelbazerij.

A. De minnelijke schikking met het parket-generaal

Het tuchtdossier bevat een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling te Brussel van [...] 2020, waarin een minnelijke schikking tussen het parket-generaal te Brussel en Mr. X wordt bekrachtigd. De minnelijke schikking heeft betrekking op een reeks zwaarwegende tenlasteleggingen van koppelbazerij en gebruik van valse geschriften

met betrekking tot 27 buitenlandse arbeiders. In het kader van deze schikking diende Mr. X 5.000 euro te betalen, wat hij ook gedaan heeft. De strafvordering is aldus vervallen.

B. Verweer van Mr. X

In zijn conclusies voert Mr. X aan dat een minnelijke schikking geen erkenning van strafrechtelijke verantwoordelijkheid inhoudt, en dat het bedrag van 5.000 euro dermate klein is vergeleken met de mogelijke boetes, dat daaruit blijkt dat het strafdossier geen bewijzen van grote onregelmatigheden bevatte (conclusie Mr. X, p. 5).

De Tuchtraad heeft geen toegang tot het strafdossier, en beperkt zich tot de gegevens die zich in het tuchtdossier bevinden.

Het is inderdaad zo dat de tenlasteleggingen van het openbaar ministerie ernstige misdrijven omvatten, waarop zware strafrechtelijke sancties staan. Wanneer deze sancties worden vergeleken met het relatief lage bedrag van 5.000 euro dat het parket-generaal heeft aanvaard, zonder een equivalent van confiscatie te eisen, meent de Tuchtraad dat deze minnelijke schikking tuchtrechtelijk niet tegen Mr. X weerhouden kan worden: de omvang van het schikkingsbedrag (i) lijkt inderdaad een indicatie te zijn dat het strafdossier geen grote onregelmatigheden heeft blootgelegd, en (ii) kan Mr. X er inderdaad toe aangezet hebben de schikking te aanvaarden, zelfs indien hij meende onschuldig te zijn, gezien hij daardoor een correctioneel proces met veel grotere kosten zou vermijden. Er is in het tuchtdossier dus geen voldoende zeker bewijs dat Mr. X zich aan koppelbazerij of gebruik van valse geschriften heeft bezondigd.

7. Het misleiden van opeenvolgende stafhouders door, na interpellatie over het zaakvoerderschap van bepaalde vennootschappen, regularisatie in het vooruitzicht te stellen (...).

A. Contacten met de stafhouders

Over een periode van anderhalf jaar heeft Stafhouder Callens aan Mr. X gevraagd zijn activiteiten als zaakvoerder/bestuurder stop te zetten. Het tuchtdossier bevat de briefwisseling hierover. Daarbij werden niet enkel overeengekomen deadlines niet nageleefd, maar diende de Stafhouder ook aan te dringen om antwoorden te bekomen van Mr. X, die niet op de briefwisseling van de Stafhouder reageerde.

B. Verweer van Mr. X

Mr. X merkt in conclusies op dat het aantal vennootschappen waarin hij bestuurder was, wel degelijk gestaag is afgenomen. Het was ook niet gemakkelijk om lopende verplichtingen stop te zetten, en het was moeilijk om kandidaten te vinden gezien de slechte toestand van de vennootschappen (conclusie Mr. X, p. 9).

Het aantal vennootschappen waarin Mr. X bestuurder was, is inderdaad afgenomen, maar dan wel door faillissement of gerechtelijke ontbinding, en niet omdat hij ontslag had genomen als bestuurder of zaakvoerder.

Dat het niet evident was om vervangers te vinden, is begrijpelijk. Dat doet echter niets af aan het gebrek aan transparantie van Mr. X in zijn communicaties met de stafhouder, waarin hij zich wel degelijk verbindt tot deadlines, die vervolgens niet nakomt, en tenslotte niet reageert op herinneringsbrieven van de Stafhouder, tot deze laatste hem in gebreke moet stellen.

2.2 Beoordeling van de tenlasteleggingen

1. **Het drijven van handel en nijverheid (art. 437, eerste lid, 3° Ger.W.);**

Artikel 437 Ger. W. verklaart met het beroep van advocaat onverenigbaar het drijven van handel of nijverheid. De afschaffing van de daad van koophandel en de vervanging van handelaar door onderneming, door de wet van 15 april 2018, doet geen afbreuk aan dit bijzonder verbod opgenomen in artikel 437 (art. 254 Wet van 15 april 2018). Dit blijft verder van toepassing (*Parl. St. Kamer, Z.[2017/2018], nr. 2828/1, 55-56*). Het beroepsverbod om handel te drijven blijft dus onverkort gelden voor advocaten (zoals voor andere gereguleerde beroepen waarvoor een gelijkaardig verbod geldt). Dit wordt niet gelogenstraft door artikel 11bis van de Codex Deontologie betreffende de nevenactiviteiten dat uitdrukkelijk bepaalt dat het geldt "*onverminderd de toepassing van artikel 437 Ger. W.*".

Het verbod geldt niet enkel voor de uitoefening van de handel in eigen naam, maar ook "*op alle soortgelijke werkzaamheden die uitlopen op een geestesgesteldheid die niet strookt met die welke de beroepsethiek van de advocaat moet beheersen*", zoals de uitoefening van een opdracht van uitvoerend bestuurder of het dagelijks bestuur in een vennootschap die handel tot voorwerp heeft (Cass. 14 januari 1993, *RW* 1992-93, 1269). De zaakvoerder van een BVBA (zoals vandaag de bestuurder van een BV (zonder dagelijks bestuurder: art. 5:79 WVV) omvat het dagelijks bestuur.

Uit de feiten blijkt voldoende dat Mr X via de vennootschap A BVBA, die zelf geen advocatenvennootschap is, jarenlang de opdracht van zaakvoerder mede verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur, uitoefende in vennootschappen die handel tot voorwerp hebben of hadden. G had, volgens haar statuten tot haar doelwijziging in 2011, allerhande metaalwerken, elektriciteitswerken en aannemingswerken tot doel, D is een bouwbedrijf, en B deed aan projectontwikkeling. Van de andere vennootschappen kan bij gebreke van de nodige stukken in het dossier niet worden nagegaan of ze een handel tot voorwerp hebben.

Hiermee heeft Mr X het verbod van artikel 437 Ger. W. geschonden.

2. **De vermenging van zakelijke belangen met de activiteit als advocaat, hetgeen een aantasting van de onafhankelijkheid voor gevolg kan hebben en kan leiden tot belangenconflicten (art. 1, 2, 3, 4, en 5 § 1 Codex Deontologie).**

In de procedure bij het Hof van Beroep van Mons inzake het beroep tegen de gerechtelijke ontbinding van B, was het Mr. X zelf die (ter vervanging van zijn vennoot Mr. N) pleitte voor B, waarin Mr. X aandeelhouder en zaakvoerder (via A) is.

Nu had Mr. X wel degelijk een persoonlijke betrokkenheid: deze vennootschap was gerechtelijk ontbonden wegens het niet neerleggen van jaarrekeningen, en de neerlegging van jaarrekeningen was de verantwoordelijkheid van Mr. X als zaakvoerder via de BVBA A.

Er is dus wel degelijk een vermenging van zakelijke belangen geweest met de activiteit als advocaat, die een aantasting van de onafhankelijkheid voor gevolg kon hebben en kon leiden tot belangenconflicten, zodat Mr. X een inbreuk heeft gepleegd op de artikelen 1, 2, 3, 4, en 5, § 1 van de Codex Deontologie.

3. **Het niet melden van bestuursmandaten en nevenactiviteiten (art. 11bis, vroeger art. 15 van de Codex Deontologie).**

Mr X heeft nagelaten over een periode van vele jaren de verschillende bestuursmandaten die hij persoonlijk en als vertegenwoordiger van de BVBA A heeft uitgeoefend, aan de Stafhouder te melden.

De ene keer dat hij een mandaat wel heeft gemeld, met name op 18 december 2003 voor de BVBA A, meldde hij dat hij het mandaat slechts voor een korte periode zou bekleden, en zich niet met het dagelijks bestuur ging bezighouden. De realiteit was echter volledig anders. Zelfs indien Mr. X initieel de intentie had een niet-uitvoerend mandaat te bekleden voor een beperkte periode, had hij bij wijziging van zijn intenties of van de toestand de Stafhouder moeten inlichten, wat hij niet gedaan had.

Ook de omvorming van de BVBA G in zijn advocatenvennootschap heeft Mr X niet gemeld aan de Stafhouder.

Er is dus wel degelijk een inbreuk op art. 11bis, vroeger artikel 15, van de Codex Deontologie.

4. **De principes van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid (art. 1 Codex Deontologie).**

De nalatigheid van Mr. X in het administratief, financieel en boekhoudkundig beleid van zijn vennootschappen is overvloedig aangetoond.

Het in gebreke blijven om jaarrekeningen tijdig op te stellen en neer te leggen weegt zwaar. Dit is een ernstige nalatigheid, vermits het niet-tijdig neerleggen van de jaarrekening (na het WVV in geval van faillissement) strafrechtelijk gesanctioneerd is, en tevens een persoonlijke aansprakelijkheid van de zaakvoerder in het leven roept. Bovendien heeft de neerlegging van jaarrekeningen tot doel transparantie te creëren in de financiële toestand van ondernemingen. Bona fide derden kunnen daarop voortgaan in hun beslissingen om al dan niet met een vennootschap zaken te doen, en aldus onaangename financiële verrassingen vermijden.

Ook zijn de meeste vennootschappen ondertussen gerechtelijk ontbonden of failliet verklaard. Bij elk van deze vennootschappen is er een ontoereikend actief, zodat er telkens weer derde schuldeisers financiële verliezen lijden.

Indien een advocaat als nevenactiviteit een bestuursmandaat in een vennootschap op zich neemt, vereisen de kiesheid, de waardigheid en de rechtschapenheid van het beroep dat deze advocaat daarbij nauwgezet de toepasselijke wetgeving naleeft.

De verregaande nalatigheid waar Mr. X van getuigde en de inbreuken op de vennootschapswetgeving die hij heeft begaan, tasten inderdaad de principes van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid aan. Zij zijn zeker van aard de reputatie van de balie aan te tasten.

Er is dus wel degelijk een inbreuk op artikel 1 van de Codex Deontologie.

3. **DE STRAFMAAT**

Mr X vraagt in hoofddorde de vrijspraak, en in ondergeschikte orde een milde tuchtstraf met uitstel. Tijdens de zitting van 31 mei 2022 verzocht Mr X bij monde van zijn raadsman in ondergeschikte orde tevens om opschorting.

Gezien het feit dat een aantal ernstige tenlasteleggingen zijn bewezen, oordeelt de Tuchtraad dat een ernstige sanctie dient te worden opgelegd. De lange duur van de inbreuken, de frequentie van de inbreuken, het gebrek aan transparantie naar de Stafhouder toe, en de risico's die hierdoor zijn gecreëerd voor de reputatie van de balie, rechtvaardigen een schorsing van drie maanden.

Rekening houdend met het feit dat mr. X sinds 1987 advocaat is en tot op heden een blanco tuchtverleden heeft, en dat hij zich tijdens zijn carrière maatschappelijk en belangeloos heeft ingezet, meent de Tuchtraad dat de sanctie kan worden uitgesteld met twee jaar.

4. **DE KOSTEN**

In de aangetekende oproepingsbrief van 24 januari 2022 werden geen kosten begroot.

OM DEZE REDENEN DE TUCHTRAAD VAN DE NEDERLANDSTALIGE ORDES VAN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

Verklaart de vordering van de Voorzitter van de Tuchtraad ontvankelijk en acht de volgende tenlasteleggingen bewezen:

- inbreuk op het drijven van handel (art. 437, eerste lid, 3° Ger.W.);
- de vermenging van zakelijke belangen met de activiteit als advocaat (art. 1, 2, 3, 4, en 5 § 1 Codex Deontologie);
- het niet melden van bestuursmandaten en nevenactiviteiten (art. 11bis, vroeger art. 15 van de Codex Deontologie)
- inbreuk op de principes van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid (art. 1 Codex Deontologie)

Spreekt lastens mr. X de tuchtsanctie uit van schorsing voor een periode van drie maanden, met een uitstel voor een periode van twee jaar.

Aldus uitgesproken te Brussel op 28 juni 2022.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

Stafhouder Dirk van Gerven, voorzitter
Mr. Dominique Buysschaert, assessor
Mr. Joost Everaert, assessor
Mr. Luc Rigaux, assessor
Mr. Michaël Schrevens, assessor

Waren aanwezig op de uitspraak van huidige beslissing:

Stafhouder Dirk van Gerven, voorzitter
Mr. Monique Den Dulk, secretaris

Was eveneens aanwezig bij de behandeling:

Mr. Monique Den Dulk